

**Aprovació del comunicat sobre el posicionament de la UPC en
resposta a la crisi de refugiats**

Acord núm. 184/2015 del Consell de Govern pel qual s'aprova el comunicat sobre el posicionament de la UPC en resposta a la crisi de refugiats.

Vicerektorat de Relacions Internacionals

8 d'octubre de 2015

COMUNICAT SOBRE EL POSICIONAMENT DE LA UPC EN RESPOSTA A LA CRISI DE REFUGIATS

ANTECEDENTS

La situació d'emergència humanitària derivada de l'allau de persones que estan fugint de l'escalada de violència que es registra en els seus respectius països –en la seva majoria com a conseqüència del conflicte bèl·lic a Síria, però també de la catastròfica situació que es fa evident en altres països com ara l'Iraq, Eritrea, Líbia o l'Afganistan- està generant un fort corrent de solidaritat ciutadana i una resposta per part de les diferents administracions i actors locals. Malgrat que encara es plantegen moltes incògnites sobre com i quan caldrà fer front a aquest escenari, els diferents actors es preparen per col·laborar en els complexos processos d'acollida i integració d'un gran nombre de persones que arribaran al nostre país en circumstàncies dramàtiques.

A Catalunya, la Generalitat ha impulsat la posada en marxa d'un **Comitè Operatiu** per consensuar i organitzar una acció conjunta, en el qual hi participen el propi Govern, l'Ajuntament de Barcelona, entitats municipalistes, la Creu Roja i altres entitats que treballen amb refugiats. El dia 17 de setembre es va fer públic el nomenament d'Àngel Miret com a coordinador d'aquest operatiu d'ajut als refugiats.

Igualment han estat nombroses les manifestacions i compromisos de suport per a l'atenció als refugiats des de l'àmbit **municipal**. Pel seu ressò i impacte és especialment rellevant la iniciativa **Xarxa de Ciutats Refugi**, impulsada per l'Ajuntament de Barcelona i que compta ja amb l'adhesió d'un important nombre de poblacions. L'Ajuntament va activar una adreça per recollir propostes de col·laboració ciutadana (ciutatrefugi@bcn.cat) i, el passat dia 17 de setembre, va nomenar Ignasi Calbó com a coordinador del Pla de Ciutat Refugi de Barcelona.

Des d'altres àmbits, com ara el **Fons Català de Cooperació** o la **Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR)** també s'estan promovent diferents iniciatives orientades a millorar la coordinació d'iniciatives i a promoure una àmplia participació social. Així, el Fons Català va convocar una reunió amb diferents institucions i entitats (dia 22 de setembre) per coordinar una resposta conjunta des de l'àmbit local. D'altra banda, el CCAR properament promourà un manifest pel qual demanaran l'adhesió d'entitats i de particulars.

1- La resposta conjunta de les universitats

Les universitats europees no han restat alienes a aquesta situació d'emergència que, per la seva dimensió, exigeix de la participació de totes les administracions i actors socials. Les primeres iniciatives s'han formulat des d'aquells països on s'està concentrant el flux de refugiats i on ja es fa més evident aquesta problemàtica, com és el cas d'Alemanya i de Turquia, però han estat seguides de ràpides respostes d'un creixent nombre d'universitats

d'arreu d'Europa que s'han prestat a facilitar el procés d'acollida i d'integració dels refugiats en els seus respectius països.

A nivell estatal, el passat dia 7 de setembre l' **Asamblea General de la CRUE** va emetre el comunicat que es pot consultar en el següent enllaç: <http://www.crue.org/Paginas/Asamblea-General-Crue-Ayuda-Refugiados.aspx?Mobile=0>.

“Las universidades españolas no pueden permanecer indiferentes ante el drama de los refugiados al que asistimos en los últimos meses. Por ello, las universidades españolas reunidas en Asamblea General de CRUE, el 7 de septiembre de 2015, y sin perjuicio de las actuaciones individuales que cada una adopte, acuerdan:

- 1.- Facilitar el acceso a estudiantes refugiados que sean estudiantes universitarios en su país de origen.*
- 2.- Facilitar la colaboración con las universidades españolas, de los refugiados que sean profesores universitarios en su país de origen.*
- 3.- Promover acciones de voluntariado entre los estudiantes, en colaboración con otras administraciones y agentes, especialmente en aquellas disciplinas más directamente relacionadas con este drama social”.*

Igualment, en els darrers dies hi ha hagut contactes entre el president de la CRUE i el Ministre d'Educació per analitzar el tema de l'homologació i acreditació de títols, que s'entrevéu com el principal obstacle perquè les persones refugiades puguin prosseguir els seus estudis.

Des de Catalunya l'**Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP)** va convocar una reunió extraordinària del Grup de Treball CUD per dissenyar una possible reacció conjunta de les universitats públiques catalanes en relació amb la crisi de refugiats. En aquesta reunió, celebrada el dia 23 de setembre, s'han posat en comú diferents propostes i línies d'acció:

- 1.) Comitè operatiu de coordinació:** es manté un contacte previ amb Àngel Miret, coordinador del Comitè Operatiu liderat per la Direcció General de Migració de la Generalitat i s'ha aconseguit que les universitats hi puguin estar representades. Així, una representant de l'ACUP ha participat en la primera reunió (29 de setembre) de la Comissió de Recursos, una de les tres comissions –juntament amb les de Sensibilització i d'Acollida- que s'han establert en el marc d'aquest comitè.
- 2.)** Es decideix elaborar un **comunicat conjunt** de les universitats de l'ACUP. Es proposa que aquest manifest sigui de caire conceptual, fent referència als drets humans i que, sense detallar compromisos concrets, expressi la voluntat de les universitats de l'ACUP de col·laborar i de donar una resposta conjunta davant de la crisi dels refugiats. El manifest no se centrarà només en els refugiats sirians sinó que es formularà de manera més genèrica, fent esment a refugiats d'altres regions del món. Dimarts 6 d'octubre es preveu disposar del text definitiu, que l'ACUP farà arribar als rectors per a la seva aprovació.

3.) Es proposa organitzar un **debat públic** connectat amb la presentació del manifest, que podria comptar amb la participació del president o d'un membre de la Junta Directiva de l'ACUP i d'un o dos acadèmics experts en la matèria per donar més visibilitat al comunicat així com sensibilitzar sobre el tema. La proposta inicial seria celebrar aquest debat durant la **setmana del 13-16 d'octubre**. A banda dels representants de les universitats, es proposa convidar a Àngel Miret i Ignasi Calbó.

Igualment s'apunten **altres possibles línies d'acció** a impulsar des de l'ACUP, com ara la recollida d'informació sobre el tema de les acreditacions per a estudis de grau i de postgrau, dissenyar un curs conjunt de formació per al voluntariat universitari, col·laborar en l'acollida de professorat visitant o compartir i millorar la visibilitat de les activitats de sensibilització sobre la problemàtica dels refugiats. El Grup de Treball CUD de l'ACUP seguirà avançant en aquestes iniciatives.

2- Programes específics a les universitats catalanes:

Diverses universitats catalanes han emès comunicats amb el seu posicionament i han posat en marxa diversos programes d'acord amb les seves àrees d'expertesa.

Universitat de Barcelona (UB)

http://www.ub.edu/web/ub/ca/menu_eines/noticies/2015/09/028.html

<http://www.alumni.ub.edu/siria-una-catastrofe-humanitaria-les-portes-deuropa/>

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

<http://www.uab.cat/web/sala-de-premsa/detall-de-noticia/comunicat-de-la-uab-davant-la-criisi-humanitaria-de-refugiats-1345667174054.html?noticiaid=1345691029427>

3- Posicionament UPC. Acord

La UPC, com a universitat compromesa amb l'entorn, l'actuació de la qual s'inspira en els principis de llibertat, justícia, democràcia i solidaritat d'acord amb el que disposa l'article 5.5 dels Estatuts de la UPC, i com a universitat que impulsa la implicació activa de la comunitat universitària en les activitats de cooperació universitària al desenvolupament i promou la cultura de pau i el respecte als drets humans (art. 146 dels Estatuts UPC) **acorda assumir com a propis els compromisos** adquirits en el pronunciament de la CRUE i en el proper comunicat de l'ACUP sobre la crisi dels refugiats i es posa a disposició del Comitè Operatiu, del Pla de Ciutat Refugi Barcelona i d'altres plataformes locals que s'articulin a les poblacions on s'ubiquen els campus i escoles de la UPC.

La UPC es compromet a **donar ràpida visibilitat** a aquest posicionament a través dels canals de comunicació propis de la UPC.

Es crearà un **grup intern de treball**, liderat pel Centre de Cooperació al Desenvolupament i pel Vicerectorat de Relacions Internacionals, a qui correspon coordinar les activitats de

cooperació al desenvolupament a la UPC (art. 147 dels Estatus UPC) i altres programes solidaris, al qual s'hi afegiran representants de les àrees específiques que es vagin requerint d'acord amb l'evolució de la crisi. El grup de treball avançarà en la concreció d'iniciatives pròpies que podrien incloure entre d'altres, les següents opcions:

- Fer gestions amb RESA i BCU (Barcelona Ciutat Universitària) per tal d'aconseguir una oferta d'allotjaments.
- Estudiar els canals i processos que facin possible que els/les refugiats/des que hagin vist interromputs els seus estudis universitaris els puguin reprendre a la UPC, ja sigui de manera informal (oients) o formal (matrícula).
- Aprofitar instruments d'ajut a matrícula de que disposa la UPC per poder cobrir les despeses de matrícula dels joves refugiats. Concretament, s'ampliarà la convocatòria d'ajuts a matrícula per a situacions sobrevingudes que es preveu publicar a finals d'octubre.
- Identificar canals (professors visitants, etc.) que permetin algun tipus de col·laboració acadèmica per part de refugiats que estiguessin treballant com a docents en universitats dels seus països d'origen.
- Quan la situació ho aconselli, articular un canal per a la captació de voluntariat i, si convé, de recursos per a la posada en marxa d'aquestes iniciatives. UPC ALUMNI ha confirmat la seva plena disponibilitat a participar-hi, en el marc del seu Programa de Voluntariat.
- Explorar les possibilitats de col·laboració des del Programa Hola! i del Programa d'Idiomes de la UPC (Servei de Llengües i Terminologia UPC).
- Voluntariat: acollida i acompanyament als/a les estudiants. Analitzar la possibilitat d'articular aquest suport a través del nou Programa de Mentors SALSA'M (impulsat des dels vicerektorats de Política Universitària i de Ordenació Acadèmica i coordinat pel SLT).
- Posar altres serveis universitaris propis de la UPC a disposició dels refugiats, com pot ser el cas del Centre Universitari de la Visió (CUV), que ja ve desplegant de manera habitual una línia d'acció solidària per a col·lectius en situació o en risc d'exclusió.
- Impulsar activitats de sensibilització i de difusió sobre la problemàtica dels refugiats. En aquesta direcció es proposa identificar i contactar prèviament amb estudiants sirians a la UPC, com també amb PDI que en els darrers anys hagi participat en projectes als països i regions de procedència dels refugiats.

8 d'octubre de 2015

Universitat de Barcelona (UB)

http://www.ub.edu/web/ub/ca/menu_eines/noticies/2015/09/028.html

<http://www.alumni.ub.edu/siria-una-catastrofe-humanitaria-les-portes-deuropa/>

“La Universitat de Barcelona ha posat en marxa el Programa de suport als refugiats, un conjunt d’actuacions destinades a donar suport als estudiants i refugiats sirians que arribin a Catalunya fugint del conflicte al seu país. D’aquesta manera, la Universitat calcula que pot arribar a acollir al voltant d’un centenar de persones que tinguin la condició de refugiat, facilitar-los la seva adaptació a Catalunya i permetre la continuació dels seus estudis universitaris a Barcelona. El programa neix sobre la base de cooperació i solidaritat ja existent a la Universitat i en la línia de cooperació que aquest centre manté amb els països àrabs i amb la col·laboració d’altres agents com l’Ajuntament de Barcelona o les entitats de suport als refugiats, per exemple ACSAR (Associació Catalana de Solidaritat i Ajuda als Refugiats).

En roda de premsa que ha tingut lloc avui, el rector de la Universitat de Barcelona, Dídac Ramí­rez, ha anunciat que el programa tindrà un cost aproximat de mig milió d’euros. Una part del finançament vindrà de programes especials de les administracions. «Les línies d’actuació dissenyades per la institució són transversals i es desenvoluparan en origen, és a dir, sobre aquells països que acumulen més gruix de refugiats, i en destí, a la ciutat de Barcelona i l’àrea metropolitana», ha apuntat el rector. A la roda de premsa, Shifa Mathbout, estudiant siriana de la Universitat de Barcelona, ha explicat la seva experiència a la UB. La Shifa va arribar a Barcelona el 2012, on va continuar amb el seu doctorat sobre climatologia a la Facultat de Geografia i Història. En breu, iniciarà una estada postdoctoral a la Facultat de Física. En la seva intervenció, ha volgut agrair el suport rebut tant de la Universitat de Barcelona, dels seus companys i professors, com de la societat catalana.

La primera mesura ja posada en marxa ha estat la creació d’una unitat de coordinació que dirigirà Xavier López, director de la Fundació Solidaritat UB i expert en cooperació internacional i suport als damnificats en conflictes. L’objectiu d’aquesta unitat serà canalitzar totes les accions concretes adreçades als refugiats sirians.

La segona mesura ha consistit en la posada en marxa d’un [web](#) per aconseguir fons que permetin als estudiants sirians afrontar costos derivats de l’estudi, com pot ser la compra de llibres.

Accions desenvolupades en destí (Barcelona)

En primer lloc, la Universitat de Barcelona cedirà sense cost de lloguer un total de 20 places d’allotjament, repartides entre l’edifici Eucaliptus, al barri de Torre Baró, i els col·legis majors del centre.

Els refugiats que vulguin continuar els estudis podran disposar d’una beca que cobrirà el 100 % del cost de la matrícula. En el cas d’estudiants de grau, es facilitarà el trasllat d’expedient, i en el cas de doctorat i màster, podran cursar a la UB algun programa afí al que feien.

D’altra banda, els estudiants sirians que arribin a la UB rebran suport per agilitzar la seva adaptació a la societat catalana. Això inclourà la possibilitat de fer cursos gratuïts de 40 hores de cultura i llengua (català i castellà). Des d’Alumni UB i Voluntariat UB es coordinarà la participació d’exalumnes i alumnes per fer tasques de mentoratge i d’acompanyament als nous arribats de Síria durant els primers mesos d’estada a Catalunya.

Els serveis de la Universitat de Barcelona també es posen a disposició dels refugiats: els alumnes podran rebre assessorament legal en els tràmits de l’estatus de refugiat, gràcies al suport de la Clínica Jurídica dret al Dret de la UB, on estudiants i professors de la Facultat de Dret duen a terme serveis d’orientació jurídica i tramitació de justícia gratuïta. Els especialistes

de la Clínica Psicològica de la Universitat de Barcelona atendran totes les persones que requereixin suport psicològic, tant adults com nens. Per la seva banda, l'Hospital Odontològic de la Facultat d'Odontologia oferirà atenció odontològica a qui ho necessiti.

Accions desenvolupades en origen

La Fundació Solidaritat UB, dins del projecte europeu Observatori Europeu de Memòries, està desenvolupant mesures d'actuació en països com ara Hongria i Sèrbia, en coordinació amb universitats i entitats sobre el terreny, per tal de pal·liar les difícils circumstàncies dels refugiats en aquests estats.

La trajectòria de cooperació de la UB amb els països àrabs inclou, a més del treball de tipus més humanitari, tota una tasca més estructural per enfortir la cooperació acadèmica i de recerca amb aquesta àrea geogràfica. En aquest sentit, es participa en els projectes Avempace dins del programa Erasmus Mundus de la UE. En concret, aquest curs 2015-2016 ja estudien a la UB tres estudiants sirians de doctorat i postgrau.

Des de la Universitat de Barcelona s'ha impulsat també la creació de la Conferència Araboeuropea d'Educació Superior (AECHE), un pont entre l'Associació d'Universitats Àrabs (AARU) i l'Associació Europea d'Universitats (EUA). La tercera edició de l'AECHE, que tindrà lloc l'any vinent, inclourà un apartat dedicat íntegrament a refugiats. També es procurarà, dins l'AECHE, engagar projectes que pugui finançar el Madad Fund, un fons de la UE per respondre a la crisi siriana.

Altres actuacions

La Universitat de Barcelona impulsarà un programa de voluntariat per enviar recursos als camps de refugiats. Igualment, també farà accions de difusió i de comunicació, com la taula rodona «La crisi dels refugiats a debat: en el dret d'asil i l'acollida», que tindrà lloc el dia 22 de setembre al Parc de les Humanitats i les Ciències Socials.

La Universitat de Barcelona es manifesta oberta a participar o implicar-se en qualsevol altra acció liderada per l'Ajuntament de Barcelona, l'Associació Catalana de Solidaritat i Ajuda als Refugiats o altres entitats, cedint espais si és necessari.

Als anys noranta, la UB ja va firmar dos acords amb l'Associació Catalana de Solidaritat i Ajuda als Refugiats per donar suport a estudiants que fugien de la Guerra dels Balcans.

Segons dades de Solidaritat UB, des de l'inici del conflicte armat sirianès el 2012, han mort prop de 250.000 persones, hi ha hagut un milió de ferits i la meitat dels 22 milions de persones que vivien al país ha hagut de marxar de casa seva. Es calcula que més de quatre milions de persones han abandonat Síria”.

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

<http://www.uab.cat/web/sala-de-premsa/detall-de-noticia/comunicat-de-la-uab-davant-la-criisi-humanitaria-de-refugiats-1345667174054.html?noticiaid=1345691029427>

“A la Universitat Autònoma de Barcelona, existeix des de fa molts anys la preocupació per la greu situació de les persones refugiades i el paper que pot jugar-hi la universitat. Algunes de les accions que s'han dut a terme, per exemple, han estat la Conferència Internacional de Refugiats de Guerra organitzada a la UAB els dies 9, 10 i 11 d'abril de 2002, les reflexions de la qual es van editar en un llibre, o més recentment (2012) l'exposició “Contra viento y marea. Refugiados, historias cercanas que vienen de lejos”, organitzada per Amnistia Internacional de

Catalunya amb la col·laboració de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR), a la sala d'exposicions de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General.

Però, sens dubte, l'antecedent més rellevant pel seu abast i profunditat és l'experiència de col·laboració de molts i moltes membres de la comunitat universitària en els centres de refugiats a Croàcia i Eslovènia que s'inicià al 1992 i durà 10 anys. Justament, als deu anys de l'aniversari de l'experiència, la Fundació Autònoma Solidària edità el llibre Refugiats als Balcans. Una experiència de solidaritat universitària, de Jordi Tolrà i Luís Marín.

La comunitat universitària de la UAB compta amb personal amb experiència de diferents camps de coneixement relacionat amb els conflictes i la construcció de pau, els territoris, llengües i cultures dels països d'origen i l'atenció i suport terapèutic a persones en situació de crisi i conflicte, com l'Escola de Cultura de Pau o la Unitat de Trauma, Crisis i Conflicte de Barcelona (SIPEP, Facultat de Psicologia).

Des de l'Equip de Govern, estem treballant un seguit de propostes, coordinades per la FAS, per sumar-nos al corrent actual de solidaritat amb les persones refugiades, i aportar aquesta expertesa de la nostra Universitat. Entre les propostes estan:

1. Posar a disposició de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR-CEAR) habitatges de la Vila Universitària i altres serveis i de la comunitat UAB.
2. Posar a disposició de la xarxa de ciutats-refugi els serveis especialitzats de la Unitat de Crisi, Trauma i Conflicte de Barcelona.
3. Promoure accions de divulgació i sensibilització sobre la figura de l'asil, la protecció internacional i la situació de conflicte de Síria.
4. Avaluat, conjuntament amb l'administració pública responsable de l'acollida de refugiats, estratègies per donar continuïtat als estudis universitaris de les persones refugiades i a l'acollida de professorat universitari sirianès.
5. Crear un programa de voluntariat universitari per acompanyar les persones refugiades acollides.
6. Coordinar les accions en el marc del sistema públic universitari català i espanyol, mitjançant l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) i la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE).

Finalment, informem de la creació d'una Comissió de Seguiment d'aquest projecte per afavorir la màxima implicació de tots els serveis i recursos, així com la seva efectivitat en la resposta a les necessitats de les persones refugiades”.

Altres universitats catalanes

La Universitat Oberta de Catalunya (UOC) està promovent un debat intern per concretar els seus compromisos i l'Alumni UOC proposarà recaptar recursos que possiblement destinarà a la Comissió Catalana del Refugiat. D'altra banda, un grup d'estudiants d'Educació Social de la UOC s'ha constituït com a grup de suport per oferir-se com a "voluntaris d'acompanyament" dels refugiats. Igualment es plantegen organitzar uns debats virtuals sobre la temàtica.

La UdG també s'hi pronunciarà properament. Està estudiant quines són les seves possibilitats de col·laboració, algunes de les quals preveu concertar directament amb l'Ajuntament de Girona.

De manera anàloga diverses **universitats espanyoles** –com a mínim les de Salamanca, Saragossa, València, Complutense, Màlaga, Pública de Navarra i Alcalà- han explicat el seu posicionament i la seva disposició a col·laborar-hi, en alguns casos definint ja possibles canals de suport com ara: allotjament a residències universitàries, oferta de serveis d'assessorament legal, psicològic o sanitari, cursos d'idiomes, suport a la integració a través de voluntaris-mentors, facilitats per a l'assistència dels refugiats a les activitats acadèmiques com a "oients" i bona disposició a que puguin continuar els seus estudis tan aviat com es resolgui el problema de l'acreditació i homologació de títols. D'altra banda, totes aquestes universitats s'han posat a disposició de les respectives administracions autonòmiques i municipals per atendre les necessitats d'inserció que es vagin plantejant en relació amb els refugiats.